

Departementet for Sundhed

pn@nanoq.gl

lich@nanoq.gl

eaca@nanoq.gl

30. december 2024

Høringssvar:

Anbefalinger til en flerårig evidensbaseret alkoholpolitik

Som talerør for børn og deres rettigheder vil UNICEF i Grønland gerne takke Naalakkersuisut for dette initiativ til at adressere alkoholrelaterede udfordringer i samfundet, særligt når de vedrører børn og unges trivsel og udvikling.

Unicef i Grønland sætter stor pris på Departementets indsats og fokus omkring børneinddragelse i processen og i det videre forløb, med henblik på at sikre børn og unges stemme i udvikling og målretning af indsatser. Vi værdsætter det gode samarbejde og ser frem til at bistå Departementet omkring implementering af børnenes stemmer i den videre proces.

Ved udviklingen af en landsdækkende, evidensbaseret og kontinuerlig alkoholpolitik, tager Naalakkersuisut ansvar for vores børn og unge, ligesom efterlevelsen af Børnekonventionen styrkes betydeligt i Grønland, særligt artiklerne:

- 3, det bedste for barnet
- 4, gør rettigheder til virkelighed
- 19, beskyttelse mod vold

UNICEF i Grønland støtter således de initiativer, der er og bliver taget for at forebygge alkoholrelateret vold, omsorgssvigt og mistrivsel, samt initiativer der beskytter og hjælper børn og unge mod misbrugsrelaterede udfordringer. Vi anbefaler dog en mere konkret og evidensbaseret tilgang til indsatserne, så effekten bliver målt og dokumenteret til gavn for målgrupperne og for fremtidige indsatser. Det skal sikre mere konkret data end den anekdotiske tilgang, der ofte er eneste datakilde på nuværende tidspunkt.

Departementet kan overveje hvorvidt en vurdering/evaluering af eksisterende indsatser skal indgå i anbefalingerne. Ved man om de virker efter hensigten, bliver ressourcerne brugt efter hensigten, og hvorvidt de har den ønskede effekt. Herudover er det relevant at forholde sig eksplicit til hvordan indsatserne reelt er tilgængelige for alle borgere, uanset bosted.

- Da børn og unge er en særligt sårbar gruppe, og da alkoholrelaterede udfordringer kan have alvorlige konsekvenser i barndommen og resten af barnets liv, opfordrer vi til, at børnene og de unge fremhæves og omfattes af særlige hensyn i anbefalingerne, særligt:

Anbefaling 1: Indfør et offentligt ejet alkoholmonopol

- Unicef i Grønland har som udgangspunkt ikke en holdning til hvilke forretninger der kan sælge alkohol. Vores bekymring i denne kontekst tager udgangspunkt i artikel 3, barnets bedste. Det bør adresseres hvorvidt et monopol på alkoholsalg vil medføre prisstigninger på dagligvarer i de butikker, der ikke længere må sælge alkohol, for at kompensere for lavere indtjening. Det vil potentielt påvirke børn og unges trivsel og udvikling jf. besvarelsen til anbefaling 6-8.

Anbefaling 3: begræns tider for salg af alkohol

- Unicef i Grønland støtter initiativet omkring en begrænsning af salg af alkohol fra butikkerne. Vi bemærker dog en bekymring i forhold til at begrænse udskænkningssstedernes salg af alkohol, idet den skadelige brug af alkohol potentielt rykker tilbage i hjem eller miljøer, hvor børn eksponeres og udsættes for risici. Børn under 18 år må som udgangspunkt ikke komme på værtshuse, og beskyttes dermed bedre mod eksponering. Samtidig er der relativt kontrollerede rammer omkring de personer, der vælger at indtage større mængder af alkohol.
- Såfremt der gennemføres forsøg på at begrænse tiden for salg af alkohol på udskænkningsteder, bør der være en beredskabsplan klar for at håndtere og helst forebygge eventuelle øgede risici for børn og unge i forsøgsområderne. Det er ikke tilstrækkeligt at overvåge effekterne, da overvågning ikke beskytter børn mod potentielle fare i sig selv, skaden når at ske inden der bliver grebet ind. Child safeguarding bør indgå i planlægningen af forsøgsindsatsen.

Anbefaling 6-8: prisjusteringer

- Unicef i Grønland er ikke imod en prisstigning på alkohol i Grønland. Vi vil dog henlede opmærksomheden på at personer, der er i et misbrug eller afhængighed af alkohol formentlig vil prioritere at købe alkohol selv om priserne hæves. Anbefalingen bør derfor forholde sig helt konkret til hvordan initiativet beskytter børn og unge mod mangel på mad eller vintertøj eksempelvis, hvis et større beløb fra husholdningen går til alkohol frem for fornødenheder.

UNICEF Kalaallit Nunaanni anbefaler desuden

- På samme måde opfordrer vi til, at der – i det omfang, det ikke allerede er sket - udvikles særligt tilpassede og målrettede behandlingstilbud til børn og unge, der er eksponeret for - eller selv befinder sig i - et misbrug, når de eksisterende behandlingstilbud udvikles, og når der udvikles landsdækkende ambulante behandlingstilbud.
- UNICEF i Grønland opfordrer desuden til at der i implementeringen af en landsdækkende alkoholpolitik er fokus på helt konkrete, realiserbare og målbare indsatser med henblik på at sikre, at alle børn og unge i Grønland reelt mærker en forbedring og reelt får overholdt deres rettigheder. Det bør fortsat adresseres proaktivt hvorledes indsatserne når alle børn og unge.

Opfølgning

UNICEF i Grønland støtter, at alkoholpolitikens indsatsområder evalueres for at vurdere, om indsatserne har den ønskede virkning og om ressourcerne bruges hensigtsmæssigt.

UNICEF i Grønland anerkender det store fokus på at inddrage børns stemmer i processen, og ser frem til at fortsætte det gode samarbejde omkring reel børneinddragelse i det videre forløb.

Såfremt nærværende høringssvar giver anledning til spørgsmål, står jeg naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Tina Dam
Programchef
UNICEF Kalaallit Nunaanni
tdam@unicef.dk